

แบบประเมินคัดกรอง ADL

แบบประเมิน ADL การจำแนกผู้สูงอายุตามกลุ่มศักยภาพ ตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living :ADL)

คำจำกัดความ

การจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามกลุ่มศักยภาพ **กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ประยุกต์จากเกณฑ์การประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน ดัชนีบาร์เธลเอดีแอล (Barthel ADL index) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังนี้**

ผู้สูงอายุกลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชนและสังคมได้ (กลุ่มติดสังคม) มีผลรวมคะแนน ADL ตั้งแต่ 12 คะแนนขึ้นไป

ผู้สูงอายุกลุ่มที่ 2 ผู้สูงอายุที่ดูแลตนเองได้บ้าง ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง (กลุ่มติดบ้าน) มีผลรวมคะแนน ADL อยู่ในช่วง 5 - 11 คะแนน

ผู้สูงอายุกลุ่มที่ 3 ผู้สูงอายุกลุ่มที่พึ่งตนเองไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ พิกัด หรือทุพพลภาพ (กลุ่มติดเตียง) มีผลรวมคะแนน ADL อยู่ในช่วง 0 -4 คะแนน

ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ดัชนีบาร์เธลเอดีแอล (Barthel ADL index)

1. Feeding (รับประทานอาหารเมื่อเตรียมสารไว้ให้เรียบร้อยต่อหน้า)
 - ☐ 0. ไม่สามารถตักอาหารเข้าปากได้ ต้องมีคนป้อนให้
 - ☐ 1. ตักอาหารเองได้แต่ต้องมีคนช่วย เช่น ช่วยใช้ช้อนตักเตรียมไว้ให้หรือตัดเป็นเล็กๆไว้ล่วงหน้า
 - ☐ 2. ตักอาหารและช่วยตัวเองได้เป็นปกติ
2. Grooming (ล้างหน้า หวีผม แปรงฟัน โกนหนวด ในระยะเวลา 24 - 28 ชั่วโมงที่ผ่านมา)
 - ☐ 0. ต้องการความช่วยเหลือ
 - ☐ 1. ทำเองได้ (รวมทั้งที่ทำได้เองถ้าเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้)
3. Transfer (ลุกนั่งจากที่นอน หรือจากเตียงไปยังเก้าอี้)
 - ☐ 0. ไม่สามารถนั่งได้ (นั่งแล้วจะล้มเสมอ) หรือต้องใช้คนสองคนช่วยกันยกขึ้น
 - ☐ 1. ต้องการความช่วยเหลืออย่างมากจึงจะนั่งได้ เช่น ต้องใช้คนที่แข็งแรงหรือมีทักษะ 1 คน หรือใช้คนทั่วไป 2 คนพยุงหรือดันขึ้นมาจึงจะนั่งอยู่ได้
 - ☐ 2. ต้องการความช่วยเหลือบ้าง เช่น บอกให้ทำท่า หรือช่วยพยุงเล็กน้อย หรือต้องมีคนดูแลเพื่อความปลอดภัย
 - ☐ 3. ทำได้เอง
4. Toilet use (ใช้ห้องน้ำ)
 - ☐ 0. ช่วยตัวเองไม่ได้
 - ☐ 1. ทำเองได้บ้าง (อย่างน้อยทำความสะอาดตัวเองได้หลังจากเสร็จธุระ) แต่ต้องการความช่วยเหลือในบางสิ่ง
 - ☐ 2. ช่วยตัวเองได้ดี (ขึ้นนั่งและลงจากโถส้วมเองได้ ทำความสะอาดได้เรียบร้อยหลังจากเสร็จธุระ ถอดใส่เสื้อผ้าได้เรียบร้อย)

5. Mobility (การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน)

- ☐0. เคลื่อนที่ไปไหนไม่ได้
- ☐1. ต้องใช้รถเข็นช่วยตัวเองให้เคลื่อนที่ได้เอง (ไม่ต้องมีคนเข็นให้) และจะต้องเข้าออกมุมห้องหรือประตูได้
- ☐2. เดินหรือเคลื่อนที่โดยมีคนช่วย เช่น พุง หรือบอกให้ทำตาม หรือต้องให้ความสนใจแลเพื่อความปลอดภัย
- ☐3. เดินหรือเคลื่อนที่ได้เอง

6. Dressing (การสวมใส่เสื้อผ้า)

- ☐0. ต้องมีคนสวมใส่ให้ ช่วยตัวเองแทบไม่ได้หรือน้อย
- ☐1. ช่วยตัวเองได้ประมาณร้อยละ 50 ที่เหลือต้องมีคนช่วย
- ☐2. ช่วยตัวเองได้ดี (รวมทั้งการติดกระดุม รูดซิป หรือใช้เสื้อผ้าที่ดัดแปลงให้เหมาะสมก็ได้)

7. Stairs (การขึ้นลงบันได 1 ชั้น)

- ☐0. ไม่สามารถทำได้
- ☐1. ต้องการคนช่วย
- ☐2. ขึ้นลงได้เอง (ถ้าต้องใช้เครื่องช่วยเดิน เช่น walker จะต้องเอาขึ้นลงได้ด้วย)

8. Bathing (การอาบน้ำ)

- ☐0. ต้องมีคนช่วยหรือทำให้
- ☐1. อาบน้ำเองได้

9. Bowels (การกลั่นการถ่ายอุจจาระในระยะ 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา)

- ☐0. กลั่นไม่ได้ หรือต้องการการสวนอุจจาระอยู่เสมอ
- ☐1. กลั่นไม่ได้บางครั้ง (เป็นน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์)
- ☐2. กลั่นได้เป็นปกติ

10. Bladder (การกลั่นปัสสาวะในระยะ 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา)

- ☐0. กลั่นไม่ได้ หรือใส่สายสวนปัสสาวะแต่ไม่สามารถดูแลเองได้
- ☐1. กลั่นไม่ได้บางครั้ง (เป็นน้อยกว่าวันละ 1 ครั้ง)
- ☐2. กลั่นได้เป็นปกติ

องค์ประกอบการดำเนินงาน
ตำบลดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว

๑. มีข้อมูลผู้สูงอายุตามกลุ่มศักยภาพตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living : ADL)
๒. มีชมรมผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ
๓. มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
๔. มีบริการการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านที่มีคุณภาพ (Home Health Care) โดยบุคลากรสาธารณสุข
๕. มีบริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับตำบล
๖. มีระบบการดูแลผู้สูงอายุ กลุ่มที่ ๒ (ติดบ้าน) และผู้สูงอายุ กลุ่มที่ ๓ (ติดเตียง)

การให้คะแนนของเกณฑ์ประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 อุดมการณ์

☐ ไม่มี

คะแนน = 0

☐ มี

คะแนน = 2

= 2

1.2 จำนวนสมาชิก

☐ ต่ำกว่า 50 ปี

คะแนน = 1

☐ 50 – 59 ปี

คะแนน = 2

☐ 80 ปี ขึ้นไป

คะแนน = 2

= 5

การช่วยเหลือตนเองด้านร่างกาย / สุขภาพของสมาชิก

ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เมื่อออกนอกบ้าน

คะแนน = 3

ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทั้งในบ้านและนอกบ้าน

คะแนน = 2

= 5

1.3 สถานที่ตั้งชมรม

☐ ไม่มี

คะแนน = 0

☐ มี ตั้งอยู่ที่ (ระบุได้เพียง 1 สถานที่)

คะแนนมีเพียง
ข้อใดข้อหนึ่ง
เท่านั้น

☐ ร.พ.

คะแนน 1

☐ ร.ร.

คะแนน 1

☐ สถานีอนามัย

คะแนน 1

☐ วัด

คะแนน 1

☐ อบต. / เทศบาล

คะแนน 1

☐ อื่นๆ (ระบุ)

คะแนน 2

= 2

สถานที่ หรือ บุคคลที่จะติดต่อกับผู้อื่นได้สะดวก

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี (ระบุ)

คะแนน 1

= 1

รวม 15 คะแนน

2. กรรมการ

2.1 ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นทางการ

- ☐ ไม่มี คะแนน 0
- ☐ มี คะแนน 1

= 1

2.2 ประชุมคณะกรรมการในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

- ☐ ไม่มี คะแนน 0
- ☐ มี 1 ครั้ง คะแนน 1
- 2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 2

= 2

2.3 ประชุมคณะกรรมการกับองค์กรภายนอกในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

- ☐ ไม่มี คะแนน 0
- ☐ มี 1 ครั้ง คะแนน 1
- 2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 2

= 2

2.4 โครงสร้างคณะกรรมการทั้งหมด.....

- ☐ ชาย คะแนน 0
- ☐ หญิง 10% คะแนน 1
- 20% คะแนน 2
- 30% คะแนน 3
- 40% คะแนน 4
- ตั้งแต่ 50% คะแนน 5

= 5

รวม 10 คะแนน

3. กฎ กติกา

3.1 ระเบียบข้อบังคับของชมรม

☐ ไม่มี

คะแนน 0

= 2

☐ มี ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

คะแนน 2

มี เป็นลายลักษณ์อักษร (ระบุได้มากกว่า 1)

ให้คะแนนได้
ทุกข้อที่มี☐ วัตถุประสงค์

คะแนน 1

☐ หลักเกณฑ์รับสมาชิก

คะแนน 1

☐ โครงสร้างบทบาท

คะแนน 1

☐ ระเบียบการเงิน

คะแนน 1

☐ แผนงาน / โครงการจัดกิจกรรม

คะแนน 1

= 5

3.2 การตรวจสอบด้านการเงินของชมรม

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

= 2

☐ ไม่ประกาศให้สมาชิกทราบ

คะแนน 1

☐ ประกาศให้สมาชิกทราบ

คะแนน 2

3.3 ประชุมคณะกรรมการในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

จำนวน 1 ครั้ง

คะแนน 1

จำนวน 2 ครั้งขึ้นไป

คะแนน 2

จำนวน 3 ครั้งขึ้นไป

คะแนน 3

= 3

รวม 10 คะแนน

4. ระดมทุน (ยกเว้น ฅกส.)

4.1 จากสมาชิก

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี☐ เป็นครั้งคราว

คะแนน 5

☐ สม่ำเสมอ เช่น เดือนละครั้ง

คะแนน 8

= 8

4.2 จากท้องถิ่น

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

คะแนน 5

= 5

4.3 จากองค์กรชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชนอื่นๆ

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

คะแนน 3

= 3

4.4 จากภาครัฐ

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

คะแนน 2

= 2

4.5 ฅกส.

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

คะแนน 2

= 2

รวม 20 คะแนน

5. กิจกรรม

5.1 กิจกรรมออกกำลังกายร่วมกันในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

12 ครั้ง คะแนน 15 คะแนน

11 ครั้ง คะแนน 14 คะแนน

10 ครั้ง คะแนน 13 คะแนน

9 ครั้ง คะแนน 12 คะแนน

8 ครั้ง คะแนน 11 คะแนน

7 ครั้ง คะแนน 10 คะแนน

6 ครั้ง คะแนน 9 คะแนน

5 ครั้ง คะแนน 8 คะแนน

4 ครั้ง คะแนน 7 คะแนน

3 ครั้ง คะแนน 6 คะแนน

2 ครั้ง คะแนน 5 คะแนน

1 ครั้ง คะแนน 4 คะแนน

= 15

5.2 กิจกรรมตรวจสอบสภาพร่วมกับในกลุ่มสมาชิกในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

1 ครั้ง คะแนน 3

2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 5

= 5

5.3 เขียนเขียนสมาชิกที่เจ็บป่วยพิการหรือทุพพลภาพในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

1 ครั้ง คะแนน 3

2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 5

= 5

5.4 กิจกรรมตามประเพณี วัฒนธรรมโดยในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

1 ครั้ง คะแนน 3

2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 5

= 5

5.5 ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้านการเงิน / สิ่งของ เพื่อนสมาชิกในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

คะแนน 0

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

= 5

1 ครั้ง

คะแนน 3

2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 5

5.6 ชมรมเป็นแหล่งศึกษาดูงานถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชมรมหรือหน่วยงานอื่นๆในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

= 5

1 ครั้ง

คะแนน 3

2 ครั้งขึ้นไป คะแนน 5

5.7 กิจกรรมอื่นๆในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

☐ ไม่มี

☐ มี

จำนวน.....ครั้ง

ระบุกิจกรรม

1 ข้อ

คะแนน 1

2 ข้อ

คะแนน 2

3 ข้อ

คะแนน 3

4 ข้อ

คะแนน 4

ตั้งแต่ 5 ข้อ คะแนน 5

= 5

รวม 45 คะแนน

สรุปการให้คะแนน

1. ข้อมูลทั่วไป คะแนนรวม 15 คะแนน

2. กรรมการ คะแนนรวม 10 คะแนน

3. กฎ กติกา คะแนนรวม 10 คะแนน

4. ระดมทุน คะแนนรวม 20 คะแนน

5. กิจกรรม คะแนนรวม 45 คะแนน

= 100 คะแนน

หมายเหตุ:

ชมรมผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ หมายถึง ชมรมผู้สูงอายุที่ได้คะแนนจากการประเมินชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

**เกณฑ์ประเมินการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน
ที่มีคุณภาพ (Home Health Care) โดยบุคลากรสาธารณสุข**

๑. มี นโยบาย การจัดระบบการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านชัดเจน
๒. มี ฐานข้อมูล ภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ และผู้ดูแลในชุมชนที่รับผิดชอบ
๓. ทีมสุขภาพ มีการ ประเมินปัญหา ของผู้ป่วยสูงอายุ ให้ความรู้เฉพาะด้าน ในการดูแล
ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยที่บ้านแก่ญาติ ผู้ดูแลและวางแผนการเยี่ยมผู้ป่วย
๔. มีการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานดูแลผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยที่บ้าน
๕. มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
๖. มีทีมให้การปรึกษาที่ชัดเจนและสามารถให้คำปรึกษาแก่เครือข่ายบริการและผู้ดูแล
สม่ำเสมอ
๗. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ในการสนับสนุนการดูแล
๘. มีตารางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน
๙. เยี่ยมและติดตามดูแลผู้ป่วยผู้สูงอายุที่บ้านอย่างต่อเนื่องตามแผนการเยี่ยมผู้ป่วยจนสามารถ
จำหน่าย Case ได้
๑๐. มีระบบส่งต่อและติดตาม การตอบรับผู้ป่วยสูงอายุนอกเขตรับผิดชอบ ที่ส่งต่อไปยัง
เครือข่ายบริการ ให้ได้รับการดูแลที่บ้านต่อเนื่อง
๑๑. มีระบบรายงาน ทุกเดือนและรายปี
๑๒. มีการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุและหรืออาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมิน ต้องผ่านการประเมินทุกข้อ

การประเมินคุณภาพกิจกรรม “บริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับตำบล”

ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)

บริการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในระดับตำบล ประกอบด้วย ๑) สนับสนุนชมรมผู้สูงอายุให้จัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก และ ๒) จัดบริการทันตกรรมป้องกันตามชุดสิทธิประโยชน์

๑) สนับสนุนชมรมผู้สูงอายุให้จัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก วัดจากศักยภาพในการจัดกิจกรรมของชมรม (๑๐๐ คะแนน)

กิจกรรมจัดโดยชมรมผู้สูงอายุ	คะแนนเต็ม (๑๐๐)	การให้คะแนน
๑. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง (เช่น การให้ความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก การฝึกทักษะ การทำความสะอาดช่องปาก การแปรงฟันในช่วงเวลา จัดกิจกรรมที่ชมรมฯ การตรวจสุขภาพช่องปาก โดย สมาชิกชมรมฯ ฯลฯ)	๓๕	ไม่มี = ๐ มี ๑-๒ กิจกรรม = ๒๐ มี มากกว่า ๒ กิจกรรม = ๓๕
๒. จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก (เช่น มีมุมความรู้ในชมรมผู้สูงอายุ สถานที่จัดกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก วัสดุ / อุปกรณ์ สนับสนุน กิจกรรม การสร้างกระแส ฯลฯ)	๓๕	ไม่มี = ๐ มี ๑-๒ กิจกรรม = ๒๐ มี มากกว่า ๒ กิจกรรม = ๓๕
๓. มีการเรียนรู้ในชมรมผู้สูงอายุ (เช่น การไปศึกษา/ดูงานชมรมผู้สูงอายุอื่น การเข้าร่วม ประชุมด้านสุขภาพช่องปาก ฯลฯ)	๑๐	ไม่มี = ๐ มี = ๑๐
๔. มีข้อมูลสุขภาพช่องปากสมาชิกชมรมผู้สูงอายุที่ทันสมัย	๑๐	ไม่มี = ๐ มี = ๑๐
๕. การเป็นแหล่งศึกษา/ดูงาน/เรียนรู้ของชมรมฯ ภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง ด้านการส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ	๑๐	ไม่มี = ๐ มี = ๑๐

๒. บริการทันตกรรมป้องกันตามชุดสิทธิประโยชน์ (๑๐๐ คะแนน)

กิจกรรม	คะแนนเต็ม (๑๐๐)	การให้คะแนน
๑. ตรวจสุขภาพช่องปากและให้คำแนะนำ หรือตรวจคัด กรองกลุ่มเสี่ยง	๓๐	ไม่มี = ๐/ มี = ๓๐ คะแนน
๒. ฝึกทักษะในการควบคุมคราบจุลินทรีย์	๓๐	ไม่มี = ๐/ มี = ๓๐ คะแนน
๓. การใช้ฟลูออไรด์วานิชป้องกันหรือยับยั้งรากฟันผุ	๒๐	ไม่มี = ๐/ มี = ๒๐ คะแนน
๔. ขูด ขัด ทำความสะอาดฟัน ป้องกันปริทันต์อักเสบ	๒๐	ไม่มี = ๐/ มี = ๒๐ คะแนน

สรุปคะแนนการประเมินคุณภาพกิจกรรม

๑๖๐ คะแนน ขึ้นไป	ระดับดีมาก
๑๔๐- ๑๕๙ คะแนน	ระดับดี
๑๒๐ - ๑๓๙ คะแนน	พอใช้

แบบบันทึกรายงานการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านโดยอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

[illegible]